

Návrh zákona o Restaurátorské komoře výtvarných umění

Asociace restaurátorů, 1992

Návrh zákona je bez jakýchkoli změn uveden v podobě, která vzešla z projednávání zásad a paragrafovaného znění ve vládě a Národní radě ČR v roce 1991 a 1992.

Tímto konečným zněním se již Národní rada před volbami v roce 1992 nestačila zabývat; nová politická reprezentace vzešlá z voleb pak myšlenku Komory odmítla a zařadila restaurování do režimu živnostenského zákona.

Publikovaný text zákona převzala do svého právního řádu Slovenská republika a je dodnes jedinou zemí, která má restaurátorskou profesi tímto způsobem legislativně rozpoznanou a ošetřenou.

Oddíl první

Část první

Zřízení a působnost Restaurátorské komory výtvarných umění

§ 1

(1) Zřizuje se Restaurátorská komora výtvarných umění se sídlem v Praze (dále jen „Komora“).

(2) Komora je samosprávnou nepolitickou stavovskou organizací sdružující všechny restaurátory v seznamu vedeném Komorou.

(3) Komora je právnickou osobou.

§ 2

(1) Komora dbá, aby restaurátoři vykonávali své povolání odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem stanoveným obecně závaznými právními předpisy a řády Komory, zaručuje odbornost svých členů a potvrzuje splnění podmínek k výkonu restaurátorského povolání, prosazuje a hájí práva a profesní, sociální a hospodářské zájmy svých členů, chrání profesní čest svých členů, vede seznam členů a seznam autorizovaných restaurátorů.

(2) Komora je oprávněna stanovovat podmínky pro výkon restaurátorské činnosti svých členů, vydávat osvědčení o splnění podmínek pro výkon restaurátorské činnosti svých členů, řešit stížnosti na výkon povolání svých členů, uplatňovat disciplinární pravomoc v rozsahu stanoveném tímto zákonem, vyžadovat od svých členů doklady spojené s výkonem povolání, vypisovat specializované a autorizační zkoušky, udělovat restaurátorům osvědčení o autorizaci, vydávat pro členy Komory závazná stanoviska k odborným problémům restaurátorské činnosti, vydávat stanoviska k odborným problémům výzkumu, školství a jiných oborů souvisejících s problematikou restaurování, posuzovat a navrhopat opatření v oblasti výchovy a vzdělávání na školách restaurátorského zaměření, vyjadřovat se k podmínkám a způsobu dalšího vzdělávání restaurátorů, spolupracovat s orgány státní správy a samosprávy a odbornými organizacemi v problematice dotýkající se restaurátorské činnosti,

plnit další úkoly stanovené tímto zákonem a vykonávat další činnosti, pokud tak stanoví zvláštní zákon.

§ 3

- (1) Komora spravuje svůj majetek a hospodaří podle ročního rozpočtu
- (2) Příjmy Komory tvoří členské příspěvky, dotace, pokuty, dary a jiné příjmy.

Část druhá

Výkon restaurování

§ 4

(1) Restaurování podle tohoto zákona se rozumí specifická výtvarná disciplína, která je souhrnem činností prováděných na kulturních památkách a sbírkových předmětech, které jsou výtvarnými díly malířského, sochařského a užitého umění. Cílem restaurování je maximálně možné zamezení hmotného úpadku díla a zpřístupnění jeho duchovní obsahové hodnoty, a to při maximální míře respektování autenticity a fyzikální, historické a estetické celistvosti hmotné podstaty i výtvarné formy díla. Restaurování zahrnuje zejména průzkum díla, jeho konzervaci, interpretaci estetické hodnoty díla a dokumentaci.

(2) Restaurováním výtvarných děl malířského, sochařského nebo užitého umění, které jsou kulturní památkou nebo sbírkovým předmětem, mohou být pověřeni pouze restaurátoři, kteří jsou členy Komory po dobu tří let, nebo jsou zapsáni v seznamu autorizovaných restaurátorů.

(3) Komora může dobu uvedenou v odst. 2 zčásti nebo zcela prominout.

(4) Restaurování výtvarných děl malířského, sochařského a užitého umění podle zvláštních předpisů¹ není tímto zákonem dotčeno

¹ zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání
zákon č. 54/1959 Sb., o muzeích a galeriích

Část třetí

Restaurátor

§ 5

(1) Restaurátorem se pro účely tohoto zákona rozumí ten, kdo je zapsán v seznamu členů vedeném Komorou.

(2) Do dvou měsíců od doručení písemné žádosti zapíše Komora do seznamu členů každého, kdo splňuje tyto podmínky:

- a) má úplnou způsobilost k právním úkonům,
- b) je bezúhonný,
- c) získal v ČSFR
úplné umělecké vysokoškolské vzdělání odborného restaurátorského zaměření, nebo
úplné umělecké vysokoškolské vzdělání příbuzného oboru a má nejméně tři roky praxe v oboru restaurování (dále jen „odborná praxe“), nebo
úplné umělecké středoškolské vzdělání odborného restaurátorského zaměření a má nejméně 7 let odborné praxe, nebo
úplné umělecké středoškolské vzdělání příbuzného oboru a má nejméně 10 let odborné praxe,
- d) nebyl v průběhu předchozích pěti let vyškrtnut ze seznamu členů Komory,
- e) složil specializovanou restaurátorskou zkoušku
- f) a po splnění podmínek uvedených v písm. a) až e) složil do rukou předsedy Komory tento slib:
“Slibuji na svou občanskou čest a své svědomí, že při výkonu restaurátorské činnosti budu vždy zachovávat všechny obecně závazné právní předpisy a budu jednat v souladu s Etickým kodexem restaurátora při vědomí, že restaurování je především služba umění a ta musí vždy převládnout nad hmotnými pohnutkami a výdělečnými zájmy. Budu prosazovat zájmy ochrany kulturního dědictví a řádně plnit povinnosti člena Restaurátorské komory výtvarných umění.“

(3) Při zápisu do seznamu členů Komory se vymezí specializace restaurátorské činnosti, k jejímuž výkonu je restaurátor oprávněn, a o zápisu do seznamu členů vydá Komora osvědčení.

§ 6

(1) Složení specializované restaurátorské zkoušky se nevyžaduje u toho, kdo vykonává alespoň po dobu pěti let vysokoškolskou pedagogickou činnost v některém oboru restaurování.

(2) Komora může započítat do doby pětileté praxe podle odst. 1 zcela nebo zčásti dobu jiné obdobné odborné praxe.

(3) Komora může zkrátit doby uvedené v odst. 1 a 2.

§ 7

(1) Ke specializované restaurátorské zkoušce musí Komora připustit každého uchazeče o zápis do seznamu členů Komory, který splňuje podmínky stanovené v § 5, odst. 2, písm. a) až d).

(2) V oborech, ve kterých dosud nebylo v ČSFR možno získat úplné vysokoškolské nebo středoškolské vzdělání odborného restaurátorského zaměření, nebo takového vzdělání příbuzného směru, může Komora ke specializované zkoušce připustit i uchazeče o zápis do seznamu členů Komory, který nesplňuje podmínku uvedenou v § 5, odst. 2, písm. c), pokud se za tohoto uchazeče písemně zaručí tři autorizovaní restaurátoři a má alespoň 10 let odborné praxe.

(3) Specializované restaurátorské zkoušky se konají v termínech určených Komorou, a to nejméně dvakrát do roka, a jsou veřejné.

§ 8

Komora umožní složení slibu uvedeného v § 5, odst. 2, písm. f) každému uchazeči o zápis do seznamu členů Komory, který splňuje podmínky stanovené v § 5, odst. 2, písm. a) až e), a to ve lhůtě jednoho měsíce od doručení písemné žádosti o zápis do seznamu členů Komory.

§ 9

Uchazeč o zápis do seznamu členů Komory, který nebyl Komorou zapsán, má právo domáhat se ochrany o soudu.

§ 10

- (1) Ze seznamu členů Komora vyškrtne toho,
- a) kdo zemřel nebo byl prohlášen za mrtvého,
 - b) kdo byl zbaven způsobilosti k právním úkonům,
 - c) kdo byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody za úmyslný trestný čin v souvislosti s výkonem restaurátorské činnosti,
 - d) komu bylo Komorou pravomocně uloženo disciplinární opatření o vyškrtnutí ze seznamu členů Komory,
 - e) kdo písemně požádal o vyškrtnutí ze seznamu členů Komory.

- (2) Ze seznamu může Komora vyškrtnout toho,
- a) jehož způsobilost k právním úkonům byla omezena,

- b) kdo byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody za jiný úmyslný trestný čin, než je uvedeno v ustanovení odst. 1, písm. c).

§ 11

(1) Komora pozastaví členovi právo vykonávat restaurátorskou činnost po dobu výkonu trestu odnětí svobody.

- (2) Komora může pozastavit členovi právo vykonávat restaurátorskou činnost,
- a) byla-li proti němu podána obžaloba pro úmyslný trestný čin v souvislosti s výkonem restaurátorské činnosti, a to až do vynesení pravomocného rozhodnutí,
 - b) bylo-li zahájeno řízení o jeho způsobilosti k právním úkonům, a to až do pravomocného rozhodnutí, kterým se toto řízení končí.

(3) Pozastavení práva vykonávat restaurátorskou činnost zapíše Komora do seznamu členů a tento zápis Komora zruší, pominou-li důvody uvedené v odst. 1 a 2, neučiní-li opatření podle § 10.

§ 12

Na návrh Ministerstva kultury České republiky může Komora vydat zahraniční fyzické osobě nebo členu církevního řádu oprávnění k výkonu restaurování podle § 4 tohoto zákona. V oprávnění se přesně vymezi rozsah restaurátorské činnosti, na kterou se oprávnění vztahuje, a doba jeho platnosti.

Oddíl druhý

Způsob výkonu restaurátorské činnosti

§ 13

(1) Restaurátor vykonává restaurátorskou činnost sám nebo společně s jinými restaurátory. Při společném vykonávání restaurátorské činnosti si restaurátoři upraví vzájemné vztahy písemnou smlouvou. Objednateli odpovídá každý restaurátor samostatně. Jde-li však o společného objednatele a není-li dohodnuto něco jiného, odpovídají restaurátoři tomuto objednateli společně a nerozdílně.

(2) Při vykonávání restaurátorské činnosti se může restaurátor nechat zastoupit jiným restaurátorem.

(3) Restaurátor může zaměstnávat v pracovním poměru jiné osoby. Restaurátor může svěřit provedení dílčích úkonů při restaurátorské činnosti jiným odborně způsobilým osobám. Objednateli odpovídá za škodu ve všech těchto případech osobně restaurátor.

(4) Restaurátor se zbaví odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s výkonem restaurátorské činnosti když prokáže, že škodě nebylo možno zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na něm požadovat.

Oddíl třetí

Práva a povinnosti restaurátorů

§ 14

(1) Restaurátor je ve své činnosti vázán obecně závaznými právními předpisy, jakož i všemi závaznými řády, předpisy a rozhodnutími Komory.

(2) Požadavek na výkon restaurátorské činnosti, který je v rozporu s povinnostmi člena Komory, je restaurátor povinen odmítnout.

(3) Restaurátor může provedení restaurátorské činnosti odmítnout i z jiných důvodů, pokud nebyl k jejímu provedení Komorou určen.

(4) Ten, komu bylo prokazatelně poskytnutí výkonu restaurátorské činnosti na kulturní památce nebo sbírkovém předmětu, které jsou výtvarnými díly malířského, sochařského nebo užitého umění, opakovaně odmítnuto, má právo požádat Komoru, aby určila restaurátora, který výkon restaurátorské činnosti provede. Pouze v případech, kdy Komora restaurátora určí, a kdy nedojde k dohodě mezi objednatel a určeným restaurátorem, Komora stanoví výši odměny a přiměřenou výši zálohy, která restaurátorovi náleží za požadovaný výkon, a další náležitosti smlouvy.

(5) Restaurátor může od výkonu restaurátorské činnosti odstoupit, neposkytuje-li objednatel potřebnou součinnost, nebo nesložil-li přes výzvu přiměřenou zálohu na odměnu, nebo trvá-li na požadavku, který je v rozporu s povinnostmi restaurátora.

(6) Před zahájením výkonu restaurátorské činnosti je restaurátor povinen uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem této činnosti. Toto pojištění musí trvat po celou dobu, po kterou restaurátor vykonává restaurátorskou činnost.

§ 15

(1) Restaurátor má právo
a) volit a být volen do orgánů Komory

- b) využívat služeb poskytovaných Komorou,
- c) žádat o udělení osvědčení o zápisu do seznamu členů Komory,
- d) žádat o udělení osvědčení o zápisu do seznamu autorizovaných restaurátorů.

(2) Restaurátor, který byl Komorou ze seznamu členů Komory vyškrtnut, anebo restaurátor, jemuž byl výkon restaurátorské činnosti pozastaven, má právo domáhat se ochrany u soudu.

§ 16

Restaurátor je povinen bez zbytečného odkladu oznámit Komoře skutečnosti uvedené v ust. § 10, odst. 1, písm. c), odst. 2, písm. a), b), a v ust. § 11, odst. 2, písm. a), b).

Oddíl čtvrtý

Autorizovaný restaurátor

§ 17

Autorizovaným restaurátorem se pro účely tohoto zákona rozumí ten, kdo je zapsán v seznamu autorizovaných restaurátorů vedeném Komorou.

§ 18

(1) Komora zapíše do seznamu autorizovaných restaurátorů každého restaurátora, a to do dvou měsíců od podání písemné žádosti o zápis, pokud před podáním žádosti splnil tyto podmínky:

- a) získal v ČSFR úplné vysokoškolské umělecké vzdělání odborného restaurátorského zaměření a je členem Komory nejméně po dobu pěti let, nebo získal úplné středoškolské umělecké vzdělání odborného restaurátorského zaměření v oboru, v němž není možno získat v ČSFR vysokoškolské vzdělání, a je členem Komory po dobu deseti let,
- b) složil autorizační zkoušku
- c) a po splnění podmínek uvedených pod písm. a) a b) složil do rukou předsedy Komory slib tohoto znění:
„Slibuji na svou občanskou čest a své svědomí, že při činnosti autorizovaného restaurátora budu mít vždy na paměti nezastupitelnost svěřených mi hodnot a budu dbát významu a vážnosti restaurátorského stavu.“

(2) Při zápisu autorizovaného restaurátora se vymezí specializace restaurátorské činnosti, na kterou se autorizace vztahuje, a o zápisu do seznamu autorizovaných restaurátorů vydá Komora osvědčení.

§ 19

(1) K autorizační zkoušce musí Komora připustit každého restaurátora, který splňuje podmínky uvedené v ust. § 18, odst. 1, písm. a).

(2) Splnění jedné z podmínek uvedených v ust. § 18, odst. 1., písm. a) může Komora výjimečně prominout na písemnou žádost uchazeče, pokud se za něho písemně zaručí nejméně tři autorizovaní restaurátoři.

(3) Autorizační zkoušky se konají v termínech určených Komorou, a to nejméně jednou za dva roky, a jsou veřejné.

§ 20

Komora umožní složení autorizačního slibu každému restaurátorovi do jednoho měsíce po složení autorizační zkoušky.

Oddíl pátý

Disciplinární opatření a disciplinární řád

§ 21

(1) Za závažné nebo opětovné porušení povinností (dále jen „disciplinární provinění“) může být restaurátorovi uloženo některé z těchto disciplinárních opatření:

- a) písemné napomenutí,
- b) pokuta až do výše 50 000 Kč,
- c) vyškrtnutí ze seznamu členů Komory.

(2) Výnos pokut připadá do sociálního fondu Komory.

§ 22

(1) Disciplinární řízení provádí tříčlenný disciplinární senát na písemný návrh předsedy dozorčí rady.

(2) Návrh na zahájení disciplinárního řízení může být podán do tří měsíců ode dne, kdy se předseda dozorčí rady dozvěděl o disciplinárním provinění, nejpozději však do tří let ode dne, kdy k disciplinárnímu provinění došlo.

(3) Proti písemnému rozhodnutí disciplinárního senátu může restaurátor, jehož se rozhodnutí týká, nebo předseda dozorčí rady, podat do patnácti dnů ode dne doručení rozhodnutí opravný prostředek.

(4) O opravném prostředku rozhoduje představenstvo Komorym které přezkoumávané rozhodnutí buď potvrdí, nebo zruší. Zruší-li představenstvo Komory napadené rozhodnutí, je disciplinární senát vázán názorem představenstva Komory.

(5) Rozhodnutí disciplinárního senátu, které bylo potvrzeno představenstvem Komory a jímž byla jako disciplinární opatření uložena pokuta nebo vyškrtnutí ze seznamu členů Komory, je přezkoumatelné soudem podle zvláštních předpisů². Návrh je oprávněn podat toliko restaurátor, jehož se rozhodnutí týká, a to do patnácti dnů od doručení tohoto rozhodnutí.

Část čtvrtá

Komora

§ 23

Komora má tyto orgány:

- a) valnou hromadu
- b) představenstvo
- c) dozorčí radu
- d) disciplinární komisi

§ 24

(1) Nejvyšším orgánem Komory je valná hromada členů.

(2) Právo účastnit se valné hromady má každý člen Komory. Člen Komory má rovněž právo písemně zmocnit jiného člena Komory, aby ho na valné hromadě zastupoval.

² ust. § 244 a násl. o. s. ř.

(3) Valnou hromadu svolává představenstvo Komory, a to řádnou valnou hromadu nejméně jednou za dva roky. Mimořádnou valnou hromadu je představenstvo povinno svolat ve lhůtě do tří měsíců, pokud o svolání požádá:

- a) dozorčí rada
- b) alespoň jedna pětina členů Komory.

(4) Valnou hromadu může mimořádně svolat ministr kultury ČR, pokud je představenstvo Komory nejméně po dobu tří měsíců nečinné.

§ 25

Valná hromada

- a) volí přímou a tajnou volbou na dobu dvou let z členů Komory členy představenstva, dozorčí rady a disciplinární komise a členy těchto orgánů také tajným hlasováním odvolává,
- b) schvaluje Etický kodex restaurátora,
- c) schvaluje volební řád
- d) schvaluje výši náhrady za ztrátu času výkonem funkcí v orgánech Komory,
- e) schvaluje výši příspěvku na činnost Komory,
- f) projednává a schvaluje zprávu o činnosti ostatních orgánů Komory,
- g) může zrušit nebo změnit rozhodnutí představenstva Komory,
- h) rozhoduje o dalších věcech, které si vyhradí.

§ 26

(1) Představenstvo je nejvyšším výkonným orgánem Komory, do jehož působnosti patří rozhodovat o

- a) určení restaurátora podle ust. § 14, odst. 4,
- b) opravných prostředků podle ust. § 22, odst. 4,
- c) všech věcech podle tohoto zákona, pokud o nich nerozhodují jiné orgány Komory.

(2) Představenstvo dále

- a) vede seznam členů Komory, seznam autorizovaných restaurátorů a provádí v těchto seznamech zápisy a vydává o nich osvědčení,
- b) po projednání ve zkušebním senátu vydává oprávnění podle § 12 a vede seznam osob, jimž bylo toto oprávnění vydáno,
- c) svolává valnou hromadu,
- d) schvaluje zkušební řády a jmenuje členy zkušebních senátů z řad autorizovaných, popřípadě dalších restaurátorů a odborníků státní památkové péče, odborného školství, vědeckých institucí a dalších odborníků,
- e) spravuje majetek Komory a schvaluje rozpočet a závěrečný účet Komory,
- f) chrání a prosazuje zájmy členů Komory,
- g) pravidelně informuje členy o činnosti Komory a za tím účelem zajišťuje studijní, publikační, dokumentační a ediční činnost,
- h) činí veškerá opatření nezbytná k činnosti Komory,
- i) provádí další činnost podle tohoto zákona, pokud nepřísluší jiným orgánům Komory.

(3) Představenstvo volí a odvolává ze svých členů předsedu a místopředsedu Komory. Předseda zastupuje Komoru navenek a jedná jejím jménem ve všech věcech, činí rovněž neodkladná rozhodnutí v době mezi zasedáními představenstva a řídí pracovníky Komory. Místopředseda Komory zastupuje předsedu Komory v rozsahu určeném organizačním řádem.

(4) Představenstvo svolává předseda Komory podle potřeby, nejméně však jednou za tři měsíce.

§ 27

Dozorčí rada

- a) kontroluje plnění rozhodnutí valné hromady a kontroluje rovněž činnost představenstva; za tím účelem musí být dozorčí radě umožněn přístup ke všem dokladům Komory,
- b) dohlíží nad řádným výkonem restaurátorské činnosti všech restaurátorů,
- c) volí ze svých členů předsedu, který řídí činnost dozorčí rady a podává návrh na zahájení disciplinárního řízení.

§ 28

Disciplinární komise volí ze svých členů předsedu, který řídí činnost komise. Předseda disciplinární komise jmenuje pro každý jednotlivý případ z členů komise předsedu disciplinárního senátu a zbývající dva členové disciplinárního senátu se losují z členů disciplinární komise.

§ 29

(1) Souběžný výkon funkcí ve volených orgánech Komory je nepřípustný.

(2) Funkce v orgánech Komory jsou čestné, za jejich výkon je vyplácena náhrada za ztrátu času a náhrada hotových výdajů.

§ 30

(1) Podrobnosti o organizaci Komory, o jejích orgánech, o působnosti těchto orgánů a o počtu členů těchto orgánů stanoví organizační řád.

(2) Podrobnosti o volbách stanoví volební řád.

(3) Podrobnosti o disciplinárním řízení stanoví disciplinární řád.

(4) Podrobnosti o podmínkách, za nichž se skládají specializované restaurátorské zkoušky a autorizační zkoušky, stanoví zkušební řád.

Část pátá

Přechodná a závěrečná ustanovení

§ 31

(1) Uchazeče o zápis do seznamu členů Komory, jehož písemná žádost dojde Komoře po ustavující valné hromadě do jednoho roku od nabytí účinnosti tohoto zákona, zapíše Komora po složení slibu do seznamu členů Komory, pokud splňuje podmínky stanovené v § 5, odst. 2, písm. a) až c) a vykonával alespoň po dobu pěti let odbornou praxi v oboru restaurování.

(2) Uchazeči o zápis do seznamu členů Komory, jehož písemná žádost dojde Komoře po ustavující valné hromadě do jednoho roku od nabytí účinnosti tohoto zákona a nesplňuje podmínku odborného vzdělání nebo odborné praxe, může být jedna z těchto podmínek Komorou prominuta.

(3) Fyzické osoby, kterým bylo před nabytím účinnosti tohoto zákona rozhodnutím Ministerstva kultury České republiky vydáno povolení k restaurování a které byly zapsány podle § 10, odst. 5 vyhlášky Ministerstva kultury České republiky do evidence restaurátorů vedené Ministerstvem kultury České republiky, mohou restaurátorskou činnost ve smyslu tohoto zákona vykonávat v rozsahu svého oprávnění po dobu jednoho roku od nabytí účinnosti tohoto zákona. Před uplynutím uvedené doby oprávnění zaniká zápisem této fyzické osoby do seznamu členů Komory.

§ 32

(1) Člena Komory, který podá žádost o zápis do seznamu autorizovaných restaurátorů do jednoho roku od nabytí účinnosti tohoto zákona a ke dni podání získal v ČSFR

- a) úplné vysokoškolské vzdělání odborného restaurátorského zaměření a po dobu nejméně pěti let vykonává restaurátorskou praxi, nebo
- b) úplné středoškolské umělecké vzdělání odborného restaurátorského zaměření v oboru, v němž není možno získat v ČSFR vysokoškolské vzdělání, a po dobu nejméně deseti let vykonává odbornou restaurátorskou praxi,

zapíše Komora po složení slibu uvedeného v odst. § 18, odst. 1, písm. c) do seznamu autorizovaných restaurátorů.

(2) Člena Komory, který podá žádost o zápis do seznamu autorizovaných restaurátorů do jednoho roku od nabytí účinnosti tohoto zákona a ke dni podání získal v ČSFR úplné vysokoškolské vzdělání příbuzného oboru a má nejméně osm let odborné restaurátorské praxe, může Komora připustit ke složení slibu uvedeného v ust. § 18, odst. 1, písm. c) a poté ho zapsat do seznamu autorizovaných restaurátorů.

(3) Člena Komory, který podá žádost o zápis do seznamu autorizovaných restaurátorů do pěti let od nabytí účinnosti tohoto zákona a ke dni podání získal v ČSFR úplné vysokoškolské umělecké vzdělání odborného restaurátorského zaměření a po dobu nejméně pěti let vykonává odbornou restaurátorskou praxi, nebo úplné středoškolské umělecké vzdělání odborného restaurátorského zaměření v oboru, v němž není možno získat v ČSFR vysokoškolské

vzdělání a po dobu nejméně deseti let vykonává odbornou restaurátorskou praxi, musí Komora připustit k autorizační zkoušce.

§ 33

Doba tří let stanovená v ust. § 4, odst. 2 tohoto zákona se nevztahuje na restaurátory, kteří byli do seznamu členů Komory zapsáni ve lhůtě jednoho roku od nabytí účinnosti tohoto zákona.

§ 34

Název „Restaurátorská komora výtvarných umění“ je vyhrazen organizaci zřízené tímto zákonem. Jiným organizacím a zařízením není dovoleno užívat tohoto názvu jakož i každého názvu, který by s ním mohl být zaměněn.

§ 35

(1) Do ustavení orgánů Komory podle tohoto zákona vykonává jejich působnost přípravný výbor Komory, jmenovaný ministrem kultury České republiky na návrh Asociace restaurátorů.

(2) Přípravný výbor Komory svolá ustavující valnou hromadu nejpozději do tří měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona.

(3) Přípravný výbor Komory vyzve k účasti na ustavující valné hromadě osoby, které do dvou měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona prokázaly, že splňují podmínky uvedené v § 5, odst. 2, písm. a) až c).

(4) Účastníci ustavující valné hromady složí slib podle § 5, odst. 2, písm. f) na této ustavující valné hromadě a tím vzniká jejich členství v Komoře.

§ 36

Na právní vztahy upravené tímto zákonem se neužije ustanovení § 14, odst. 8) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a ust. § 10, odst. 1 a 5 vyhl. Ministerstva kultury České republiky č. 66/1988 Sb.

§ 37

Tento zákon nabývá účinnosti dnem

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1–3

Předložený návrh zákona konstituuje Restaurátorskou komoru výtvarných umění (dále jen „Komora“) jako nezávislou, samosprávnou, stavovskou organizaci restaurátorů výtvarných uměleckých děl, vykonávajících restaurátorskou činnost jako svobodné povolání.

Komora se v rámci své působnosti podílí na naplňování veřejného zájmu ochrany kulturního dědictví, a to zejména garantováním odborné a etické způsobilosti restaurátorů kulturních památek a sbírkových předmětů umělecké povahy. Za tím účelem v přenesené působnosti výkonu státní správy posuzuje a potvrzuje splnění podmínek k výkonu restaurátorské činnosti podle tohoto návrhu zákona a vede seznam osob oprávněných tuto činnost vykonávat.

Dosavadní praxe vydávání povolení k restaurátorské činnosti Ministerstvem kultury ČR prokázala, že administrativně zaměřený orgán státní správy nemůže tuto funkci naplnit na žádoucí úrovni, neboť nedisponuje odbornou kapacitou, zaručující objektivitu rozhodnutí a schopnou vytvořit nezbytné zpětné kontrolní vazby.

Komora hájí práva svých členů a jejich profesní čest, vystupuje v zájmu svých členů a jedná jejich jménem se všemi orgány, organizacemi a institucemi.

Komora hospodaří se svým majetkem, tvořeným zejména členskými příspěvky. Zřízením Komory se nekladou žádné nároky na státní rozpočet – naopak lze předpokládat, že přenesením vymezeného rozsahu výkonu státní správy se dosáhne odpovídajících úspor.

K § 4

Rozsah účinnosti návrhu zákona je vymezen v návaznosti na ustanovení § 3, odst. 1, písm. c), bod 10 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, jímž byl výkon této restaurátorské činnosti vyhrazen zvláštní zákonné úpravě národních rad.

Pojem „restaurování“ je použit z důvodu věcné odlišnosti od pojmu „obnova“, dosud používaného v právní praxi. Obsah pojmu „restaurování“ je vymezen v návaznosti na definice restaurátorské profese UNESCO a definice používané mezinárodními odbornými organizacemi (zejména International Institute for Conservation – ICC) a ve shodě s převažující odbornou praxí u nás.

Rozsah pojmu „restaurování“ je dán vazbou na předměty restaurátorské činnosti, jimiž jsou ve smyslu návrhu zákona výtvarná umělecká díla.

U těch výtvarných uměleckých děl, které stát z důvodu veřejného zájmu na jejich ochraně vyhlásil za kulturní památky podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, nebo které jsou chovány ve sbírkotvorných institucích, je oprávnění k výkonu restaurátorské činnosti omezeno na fyzické osoby, u nichž je Komorou garantována jejich odborná a etická způsobilost. Toto omezení se nevztahuje na osoby, provádějící výkon restaurátorské (konzervátorské) činnosti na sbírkových předmětech jako zaměstnanci sbírkotvorných institucí.

Otázku, kterou kulturní památku lze považovat za výtvarné umělecké dílo, zodpovídá v závazném stanovisku podle § 14 zákona o státní památkové péči výkonný orgán památkové péče za spolupráce odborné organizace státní památkové péče. V tomto závazném stanovisku, vydávaném ke každému zamýšlenému restaurátorskému zásahu, se – v závislosti na povaze každého jednotlivého předmětu – určí, musí-li být pověřený restaurátor členem Komory a druh oprávnění, jehož musí být držitelem. U sbírkových předmětů je pak příslušné rozhodnutí v kompetenci odpovědného pracovníka sbírkové instituce.

Podmínka až tříletého členství v Komoře pro samostatný výkon restaurátorské činnosti umožňuje, v případě potřeby, ověření zejména etické způsobilosti restaurátora při praktickém výkonu restaurátorské činnosti.

K § 5–9

Ve shodě s převažující odbornou praxí se vymezuje pojem „restaurátor“ pro všechny fyzické osoby, vykonávající restaurátorskou činnost podle tohoto návrhu zákona.

Oprávnění k výkonu restaurátorské činnosti vznikne tomu, kdo bude Komorou zapsán do seznamu členů. Zápis do seznamu členů má konstitutivní charakter, jehož obsahem je oprávnění k výkonu restaurátorské činnosti ve vymezené specializaci. Na zápis do seznamu členů je po splnění zákonem stanovených podmínek právní nárok.

Způsobilost k právním úkonům a bezúhonnost jako základní předpoklady zápisu do seznamu členů Komory jsou koncipovány obdobně, jako je tomu v již platných zákonech upravujících výkon povolání fyzických osob včetně zákona živnostenského. Diferencované požadavky vzdělání a odpovídající odborné praxe přihlížejí k objektivním možnostem získání odborného vzdělání v jednotlivých restaurátorských oborech. Specializované vysokoškolské nebo středoškolské umělecké vzdělání restaurátorského zaměření lze proto považovat za nezbytný odborný kvalifikační stupeň pouze tam, kdy tyto školy existují. V ostatních oborech je třeba pokládat za nezbytný stupeň vzdělání absolutorium škol příbuzného uměleckého zaměření a za kvalifikační předpoklad odpovídající odbornou praxi. Ve výjimečných případech je zápis do seznamu členů Komory umožněn fyzickým osobám, které svou odbornost nabyly pouze praktickou činností.

Požadavky vzdělání a odborné praxe pro jednotlivé specializace restaurátorské činnosti včetně podrobností o náplni specializované restaurátorské zkoušky budou podrobně specifikovány ve zkušebním řádu Komory.

K § 10–11

Vyškrtnout restaurátora ze seznamu členů Komory, popřípadě pozastavit výkon jeho činnosti, lze jen za podmínek stanovených v § 10 a 11. Rozhodnutí o vyškrtnutí ze seznamu členů Komory nebo pozastavení výkonu činnosti je soudně přezkoumatelné.

K § 12

Umožňuje se výkon restaurátorské činnosti ve vymezeném rozsahu i těm fyzickým osobám, které z vážných důvodů nemohou být členy Komory a je ve veřejném zájmu, aby mohly tuto činnost vykonávat.

K § 13

Restaurátorskou činnost může restaurátor vykonávat samostatně nebo společně s jinými restaurátory. Při společném výkonu restaurátorské činnosti je nezbytné upravit vzájemné vztahy restaurátorů i podíl odpovědnosti jednotlivých restaurátorů vůči objednateli.

Zaměstnává-li restaurátor v pracovním poměru další osoby, upravují vztahy mezi ním a těmito osobami pracovní právní předpisy. Restaurátor je osobně zodpovědný za škodu způsobenou v souvislosti s výkonem restaurátorské činnosti, a to i tehdy, byla-li škoda způsobena jinou osobou, jíž svěřil provedení některých dílčích úkonů, nebo jeho zaměstnancem. Případná odpovědnost zaměstnance podle pracovní právních předpisů tím není dotčena.

K § 14–16

Vedle obecně závazných právních předpisů je restaurátor povinen ve své činnosti respektovat i řády, předpisy a rozhodnutí Komory, zejména mezinárodně přijímaný Etický kodex, který zakotvuje principy etického chování restaurátora i zásady praktického výkonu restaurátorské činnosti. Etický kodex schvaluje valná hromada Komory a k jeho dodržování se uchazeč o zápis do seznamu členů Komory výslovně zavazuje ve slibu podle § 5, odst. 2, písm. f) návrhu zákona.

Těmito předpisy je restaurátor vázán i tehdy, restauruje-li výtvarná umělecká díla, která nejsou kulturními památkami ani sbírkovými předměty. Tím se eliminují škody, které by mohly vzniknout následkem nedostatků v evidenci kulturních památek, respektive sbírkových předmětů.

Zcela nově se zakládá právo vlastníků kulturních památek nebo sbírkových předmětů umělecké povahy na jejich restaurování. Návrh zákona tak garantuje vlastníkům těchto děl splnění jejich zákonné povinnosti péče o tato díla (§ 9 zákona č. 20/1987 Sb.) i tehdy, když přes vynaložení veškerého úsilí jim byl výkon restaurátorské činnosti opakovaně odmítnut. V těchto případech má vlastník právo požádat Komoru, aby určila restaurátora, který požadovaný výkon restaurátorské činnosti provede.

Jako jediná výjimka ze smluvní volnosti vztahů restaurátora a objednavatele výkonu restaurátorské činnosti je zakotveno stanovení výše odměny za požadovaný výkon a dalších náležitostí smlouvy Komorou, když nedojde k dohodě mezi určeným restaurátorem a objednatel. Pokud objednatel toto rozhodnutí Komory neakceptuje, určený restaurátor se povinnosti výkonu této restaurátorské činnosti zproští.

Návrh zákona ukládá restaurátorům povinnost uzavřít pojistnou smlouvu pro případ způsobení škody v souvislosti s výkonem restaurátorské činnosti. Účelem této zákonné povinnosti je ochrana před případnou insolventností restaurátora v případě způsobené škody.

Dále se stanoví práva a povinnosti restaurátorů ve vztahu k orgánům Komory a právo soudní ochrany v případě vyškrtnutí ze seznamu členů Komory nebo pozastavení výkonu restaurátorské činnosti.

K § 17–20

Zápis do seznamu autorizovaných restaurátorů je výrazem získání mimořádné odborné způsobilosti v dané restaurátorské specializaci. Na zápis do seznamu autorizovaných restaurátorů je v případě splnění zákonem stanovených podmínek právní nárok.

Specializované vysokoškolské nebo středoškolské umělecké vzdělání restaurátorského zaměření je v tomto případě považováno za nezbytný odborný kvalifikační stupeň, přičemž středoškolské vzdělání se považuje za dostatečné jen v oborech, ve kterých dosud nebylo možno získat vzdělání vysokoškolské. Vzhledem k dosavadní neexistenci specializovaných uměleckých škol v některých restaurátorských oborech i vzhledem k možnosti dosažení vynikajících výsledků v restaurátorské činnosti před uplynutím požadované doby členství v Komoře, může Komora podmínku vzdělání nebo praxe pro přípuštění k autorizační zkoušce výjimečně prominout.

Na zápis do seznamu autorizovaných restaurátorů není vázáno žádné zvláštní oprávnění týkající se vlastního výkonu restaurátorské činnosti, objednatel si však může provedení výkonu restaurátorské činnosti autorizovaným restaurátorem vyžádat.

K § 21–22

Restaurátoři jsou disciplinárně odpovědni Komoře. Každé konečné rozhodnutí Komory o disciplinárním opatření – s výjimkou písemného napomenutí – je přezkoumatelné soudem.

Odpovědnost restaurátora podle jiných obecně závazných právních předpisů není tímto ustanovením dotčena.

K § 23–30

Tato ustanovení řeší samosprávu restaurátorů úpravou orgánů Komory a jejich působnosti.

Nejvyšším orgánem Komory je valná hromada členů, v jejíž výlučné působnosti je volba všech dalších orgánů Komory a rozhodování o zásadních organizačních i odborných otázkách. Představenstvo je výkonným orgánem, jemuž přísluší rozhodovací pravomoc ve věcech, které nejsou svěřeny jiným orgánům Komory. Představenstvo jmenuje členy zkušebních senátů, a to v zájmu nejvyšší objektivity a interdisciplinární spolupráce při výkonu restaurátorské činnosti nejen z řad restaurátorů, ale i zástupců státní památkové péče, odborného školství, vědeckých institucí a dalších odborníků, participujících na problematice restaurování.

Předseda volený představenstvem zastupuje Komoru navenek. Kontrolní funkci zastává dozorcí rada. K řešení profesních sporů a k řešení porušování povinností restaurátorů se zřizuje disciplinární komise, která k řešení každého jednotlivého případu ustavuje ze svých členů podle stanoveného mechanismu disciplinární senát.

K § 31–37

Tato ustanovení upravují mechanismus vzniku Komory. V přechodném období návrh umožňuje zápis uchazeče do seznamu členů, případně autorizovaných restaurátorů bez složení příslušné zkoušky za předpokladu splnění dalších, zákonem přesně vymezených podmínek. Stanovuje se doba, do kdy platí oprávnění k výkonu restaurátorské činnosti vydané Ministerstvem kultury ČR.

Ustanovení § 36 návrhu řeší vztah navrhovaného zákona k platné právní úpravě restaurování výtvarných děl.